

Tcharendar

The Memory of Gestures

Tcharendar is a word from the patois of the Hautes-Alpes referring to the moment when bread is made to last through the winter. In Alpine villages, where seasonal cycles long structured collective life, this preparation was far more than a domestic task. It marked a shared moment within an economy of subsistence in which foresight, the repetition of gestures, and the careful use of resources shaped everyday existence. Objects, tools and skills circulated within this web of practices: they were repaired, passed on, adapted and sometimes transformed from one generation to the next.

It is within this horizon that Sébastien Bonin's practice takes shape. Having grown up in this region, the artist draws on a repertoire of forms connected to rural and artisanal labour. Yet his work is neither reconstruction nor ethnographic testimony. Through painting and sculpture he performs a displacement: everyday objects become autonomous forms, detached from their immediate function while still carrying the memory of the gestures that produced them.

The sculptures often originate in modest elements drawn from this material world. Shoes, for instance, appear transformed into bear's feet, as if the domestic object were sliding towards a more archaic or animal dimension. Mountain crampons—tools designed to grip ice and rock, are isolated and presented as almost abstract forms, revealing an unexpected geometry. Elsewhere, objects associated with agricultural or alimentary practices, sticks used for beating hay, cones for unleavened bread, or straw mats employed in the maturation of cheese, are recast in bronze. This translation into metal introduces a temporal tension: objects conceived for use, wear and replacement are suddenly stabilised in a material associated with durability and memory.

Painting develops another dimension of this inquiry. Motifs often appear fragmented or repeated, as if the images retained only certain elements of a larger scene. One recognises wooden fences, agricultural structures exposed to the shifting path of the sun, wooden patterns used in the making of shoes, or tools associated with

textile practices. The human figures that occasionally appear, sharpening a blade, shaping a piece of wood, are not treated as portraits. Rather, they function as operators of gestures: bodies engaged in a precise action, situated within a chain of knowledge and technique.

What is at stake in these works is therefore not the simple representation of a rural world, but an attempt to render perceptible a material culture in which forms emerge from use and repetition. The objects the artist summons testify to a relationship with the world shaped by daily experience: a way of working with available materials, repeating learned gestures, and slowly transforming forms over time.

In this sense, Bonin's practice resonates with what Pierre Bourdieu described as *habitus*: a set of embodied dispositions, acquired through practice and repetition, which orient ways of doing, perceiving and inhabiting the world. Gestures transmitted in workshops, farms or homes become a silent memory inscribed in both bodies and objects.

The works gathered in *Tcharendar* offer a meditation on this memory. By isolating forms drawn from everyday labour, reproducing them, and translating them into different materials or scales, the artist reveals the invisible structures that sustain material life. Tools become signs, gestures become rhythms, and objects become archives of practice.

Through these displacements, sculpture and painting do not seek to fix a static tradition. Rather, they show how forms continue to circulate, transform and be transmitted. Like the moment of *tcharendar* itself, when the community prepares today what will allow it to endure the winter, the works occupy a space between memory and continuity, where gestures from the past find new forms through which to persist in the present.

Ma. Inés Rodríguez

Brussels, 2026

Tcharendar

Η μνήμη της χειρονομίας

Το Tcharendar είναι μια λέξη από το τοπικό ιδίωμα των Hautes-Alpes που αναφέρεται στη στιγμή κατά την οποία το ψωμί παρασκευάζεται ώστε να διατηρηθεί καθ' όλη τη διάρκεια του χειμώνα. Στα αλπικά χωριά, όπου οι εποχικοί κύκλοι διαμόρφωναν επί μακρόν τη συλλογική ζωή, αυτή η προετοιμασία ήταν πολύ περισσότερη από μια οικιακή εργασία. Σηματοδοτούσε μια κοινή στιγμή μέσα σε μια οικονομία επιβίωσης, όπου η πρόνοια, η επανάληψη των χειρονομιών και η προσεκτική χρήση των πόρων διαμόρφωναν την καθημερινή ύπαρξη. Αντικείμενα, εργαλεία και δεξιότητες κυκλοφορούσαν μέσα σε αυτό το πλέγμα πρακτικών: επισκευάζονταν, μεταβιβάζονταν, προσαρμόζονταν και μερικές φορές μετασχηματίζονταν από τη μία γενιά στην άλλη.

Μέσα σε αυτόν τον ορίζοντα διαμορφώνεται η πρακτική του Sébastien Bonin. Έχοντας μεγαλώσει σε αυτή την περιοχή, ο καλλιτέχνης αντλεί από ένα ρεπερτόριο μορφών που συνδέονται με την αγροτική και τη χειροτεχνική εργασία. Ωστόσο το έργο του δεν αποτελεί ούτε ανακατασκευή ούτε εθνογραφική μαρτυρία. Μέσα από τη ζωγραφική και τη γλυπτική πραγματοποιεί μια μετατόπιση: τα καθημερινά αντικείμενα μετατρέπονται σε αυτόνομες μορφές, αποσπασμένες από την άμεση λειτουργία τους, ενώ εξακολουθούν να φέρουν τη μνήμη των χειρονομιών που τα παρήγαγαν.

Τα γλυπτά συχνά προκύπτουν από ταπεινά στοιχεία αυτού του υλικού κόσμου. Τα παπούτσια, για παράδειγμα, εμφανίζονται μεταμορφωμένα σε πατούσες αρκούδας, σαν το οικιακό αντικείμενο να γλιστρά προς μια πιο αρχαϊκή ή ζωική διάσταση. Τα ορειβατικά κραμπόν — εργαλεία σχεδιασμένα για να συγκρατούνται στον πάγο και τον βράχο — απομονώνονται και παρουσιάζονται ως σχεδόν αφηρημένες μορφές, αποκαλύπτοντας μια απρόσμενη γεωμετρία. Αλλού, αντικείμενα που συνδέονται με αγροτικές ή διατροφικές πρακτικές — ξύλα για το χτύπημα του σανού, κώνοι για άζυμο ψωμί ή ψάθινα στρώματα που χρησιμοποιούνται στην ωρίμανση του τυριού — αναπαράγονται σε μπρούντζο. Αυτή η μετάφραση στο μέταλλο εισάγει μια χρονική ένταση: αντικείμενα που είχαν σχεδιαστεί για χρήση, φθορά και αντικατάσταση σταθεροποιούνται ξαφνικά σε ένα υλικό συνδεδεμένο με τη διάρκεια και τη μνήμη.

Η ζωγραφική αναπτύσσει μια άλλη διάσταση αυτής της διερεύνησης. Τα μοτίβα εμφανίζονται συχνά κατακερματισμένα ή επαναλαμβανόμενα, σαν οι εικόνες να διατηρούν μόνο ορισμένα στοιχεία μιας ευρύτερης σκηνής. Διακρίνονται ξύλινοι φράχτες, αγροτικές κατασκευές εκτεθειμένες στη μεταβαλλόμενη πορεία του ήλιου, ξύλινα πατρόν που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή υποδημάτων ή εργαλεία που

συνδέονται με υφαντικές πρακτικές. Οι ανθρώπινες μορφές που εμφανίζονται περιστασιακά — ακονίζοντας μια λεπίδα, διαμορφώνοντας ένα κομμάτι ξύλο — δεν αντιμετωπίζονται ως πορτρέτα. Λειτουργούν μάλλον ως φορείς χειρονομιών: σώματα που επιτελούν μια συγκεκριμένη πράξη, τοποθετημένα μέσα σε μια αλυσίδα γνώσης και τεχνικής.

Αυτό που διακυβεύεται σε αυτά τα έργα δεν είναι λοιπόν η απλή αναπαράσταση ενός αγροτικού κόσμου, αλλά η προσπάθεια να καταστεί αντιληπτή μια υλική κουλτούρα μέσα στην οποία οι μορφές προκύπτουν από τη χρήση και την επανάληψη. Τα αντικείμενα που επιστρατεύει ο καλλιτέχνης μαρτυρούν μια σχέση με τον κόσμο διαμορφωμένη από την καθημερινή εμπειρία: έναν τρόπο εργασίας με διαθέσιμα υλικά, επανάληψης μαθημένων χειρονομιών και αργού μετασχηματισμού των μορφών μέσα στον χρόνο.

Υπό αυτή την έννοια, η πρακτική του Bonin συντονίζεται με αυτό που ο Pierre Bourdieu περιέγραψε ως *habitus*: ένα σύνολο ενσωματωμένων διαθέσεων, αποκτημένων μέσα από την πράξη και την επανάληψη, που κατευθύνουν τους τρόπους πράξης, αντίληψης και κατοίκησης του κόσμου. Οι χειρονομίες που μεταδίδονται σε εργαστήρια, αγροκτήματα ή σπίτια γίνονται μια σιωπηλή μνήμη εγγεγραμμένη τόσο στα σώματα όσο και στα αντικείμενα.

Τα έργα που συγκεντρώνονται στο Tcharendar προσφέρουν έναν στοχασμό πάνω σε αυτή τη μνήμη. Απομονώνοντας μορφές που προέρχονται από την καθημερινή εργασία, αναπαράγοντάς τες και μεταφράζοντάς τες σε διαφορετικά υλικά ή κλίμακες, ο καλλιτέχνης αποκαλύπτει τις αόρατες δομές που στηρίζουν την υλική ζωή. Τα εργαλεία γίνονται σημεία, οι χειρονομίες γίνονται ρυθμοί και τα αντικείμενα μετατρέπονται σε αρχεία πρακτικής.

Μέσα από αυτές τις μετατοπίσεις, η γλυπτική και η ζωγραφική δεν επιδιώκουν να παγιώσουν μια στατική παράδοση. Αντίθετα, δείχνουν πώς οι μορφές συνεχίζουν να κυκλοφορούν, να μετασχηματίζονται και να μεταδίδονται. Όπως και η ίδια η στιγμή του *tcharendar*, όταν η κοινότητα προετοιμάζει σήμερα αυτό που θα της επιτρέψει να αντέξει τον χειμώνα, τα έργα καταλαμβάνουν έναν χώρο ανάμεσα στη μνήμη και τη συνέχεια, όπου οι χειρονομίες του παρελθόντος βρίσκουν νέες μορφές για να επιμείνουν στο παρόν.

Ma. Inés Rodríguez

Βρυξέλλες, 2026